

§ 153

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Mari Rantasen toivomusponnosta koskien Etelä-Karjalan mallin käyttöönottoa Helsingissä

HEL 2021-005073 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Sosiaali- ja terveyslautakunta jätti asian yksimielisesti pöydälle puheenjohtaja Daniel Sazonovin pyynnöstä.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Saila Nummikoski, lastensuojelun johtaja, puhelin: 310 43439
saila.nummikoski(a)hel.fi
Mika Porvari, toiminnansuunnittelija, puhelin: 040 3341703
mika.porvari(a)hel.fi

Liitteet

1 Rantanen Mari, toivomusponsi, Kvsto 21.4.2021 asia 5

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Mari Rantasen toivomusponnosta koskien Etelä-Karjalan mallin käyttöönottoa Helsingissä:

”Toivomusponnossa edellytetään selvitettävien mahdollisuuksien ottaa Helsingissä käyttöön Etelä-Karjalassa käytössä oleva malli kouluissa tapahtuvien rikosten ja lainvastaisten tekojen käsittelystä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että Sosiaali- ja terveystoimialalla on jo käytössä oman toimintansa osalta Etelä-Karjalan mallia vastaava toimintamalli ja käytännöt. Kiusaamisongelmaa on lähestytty Helsingin lähtökohdista, ilmiöistä sekä rakenteista käsin. Sosiaali- ja terveystoimiala tekee suunnitelmallista ja tiivistä yhteistyötä muun muassa lasten ja nuorten, perheiden, poliisin ja koulujen kanssa kiusaamisongel-

man ratkaisemiseksi. Sosiaali- ja terveyslautakunta kannattaa yhteistyön ja toimintamallien kehittämistä edelleen ja hyväksi todettujen toimintamallien vakiinnuttamista.

Kiusaaminen

Koulussa tapahtuva kiusaaminen, väkivalta ja muu lainvastainen toiminta on ongelma niin Helsingissä kuin muissakin kunnissa ja ongelmaa on pyritty ratkaisemaan kunkin alueen rakenteista, ilmiöistä ja lähtökohdista käsin. Kiusaamisongelman ratkaisemiseksi ei ole olemassa yhtä ratkaisua, mikä toimisi kaikkialla.

Helsingissä on voimassa suunnitelmallinen ja johdonmukainen kiusaamisen vastainen ohjelma KVO 13, minkä puitteissa tehdään laaja-alaista yhteistyötä kaupungin sisäisten ja ulkoisten sidosryhmien välillä kiusaamisongelman ratkaisemiseksi. Ohjelmalla pyritään erityisesti tunnistamaan ja ennaltaehkäisemään kiusaamista, mutta myös puuttumaan ja jälkihoitamaan tilanteita oikealla tavalla.

Etelä-Karjalan malli

Kiteytettynä Etelä-Karjalan mallissa on kyse siitä, että lainvastaisen teon tekevästä alle 15-vuotiaasta lapsesta tehdään rikosilmoitus. Tekijä ohjataan ryhmään, jossa on hänen ja uhrin lisäksi mukana keskustelussa myös molempien huoltajat, poliisi sekä nuorten oikeusedustaja. Malli painottaa eri tahojen välisen tiiviin yhteistyön merkitystä kiusaamisongelmaan puuttumisessa.

Poliisiosiaalityö ja Ankkuri-toimintamalli

Sosiaali- ja terveystoimialalla on toiminut vuodesta 2012 asti moniammatillinen Ankkuri-malli, jossa pyritään puuttumaan nuorten rikolliseen toimintaan ennalta estävästi. Ankkurin sosiaalityö on alusta asti ollut osa poliisiosiaalityön yksikköä, mihin kuuluu myös lakisäätäinen nuorten rikos- ja oikeusedustustoiminto.

Alle 15-vuotiaan lainvastaisesta teosta tehdään rikosilmoitus koulun tai muun toimijan aloitteesta, ja kyseinen tapahtuma käsitellään poliisiasemalla nuoren, huoltajan, poliisin, sosiaalityöntekijän ja tarvittaessa psykiatrisen sairaanhoitajan kanssa. Nuorten oikeusedustuksen sosiaalityöntekijä työskentelee 15–17-vuotiaiden nuorten asioissa ja Ankkuri-ryhmän sosiaalityöntekijä kohdistaa työtä enemmän alle 15-vuotiaiden nuorten rikosasioihin. Tämä toimintamalli kattaa koulujen lisäksi muutkin tapahtuma- ja toimintaympäristöt. Kouluissa tapahtuvaan pitkittyneisiin ja vakaviin kiusaamis- ja väkivaltatilanteisiin liittyen Ankkurissa tehdään yhteistyötä K-0 (Aseman Lapset) kanssa, mikä on hyväksi havaittu jalkautuva toimintamalli.

Virkaa tekevä Ankkurin sosiaalityöntekijä kirjaa lapsen tietoihin tilannekuvauksen tapahtumien osalta ja tekee tarvittaessa myös lastensuojeluilmoituksen.

Ilmoitusvelvollisuudet lastensuojelulle ja poliisille

Lastensuojelulain (417/2007) 25 § velvoittaa laaja-alaisesti eri tahoja ilmoittamaan kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelutarpeen selvittämistä. Koulun, poliisin tai poliisisosiaalityön tulee tarvittaessa tehdä lastensuojeluilmoitus myös kiusaamistilanteissa. Tällöin lapsen ja perheen sosiaalihuollon tai lastensuojelun tuen tarve arvioidaan ja ryhdytään tarvittaviin yksilöllisiin tukitoimiin.

Lastensuojelulain 25 § velvoittaa laaja-alaisesti eri tahoja ilmoittamaan myös poliisille, mikäli heillä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä, että lapseen on kohdistunut väkivaltaa tai seksuaalista väkivaltaa. Koulun tulee siten tehdä ilmoitus poliisille, jos lasta on esimerkiksi kiusaamistarkoituksessa pahoinpidelty.

Lastensuojelun ja perhesosiaalityön ja perusopetuksen yhteistyö

Lastensuojelu ja perhesosiaalityö ja perusopetus valmistelevat parhailaan toimintaohjetta kiusaamisväkivallan ehkäisyyn, tunnistamiseen ja puuttumiseen yhteistyössä. Ohjeistuksessa pyritään kuvaamaan konkreettisesti toimijoiden tehtäviä, keinoja ja vastuita kiusaamisasiassa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Kiusaamisella voi tutkitusti olla vakavia, pitkäaikaisia, ja traumatisoivia vaikutuksia lasten ja nuorten terveyteen, hyvinvointiin ja toimintakykyyn, minkä vuoksi kiusaamisongelmaan tulee puuttua suunnitelmallisesti, tehokkaasti ja proaktiivisesti. Kiusatuksi joutuneet lapset ja nuoret kärsivät erityyppisistä vertaissuhdeongelmista, kuten ystävien vähyys, pelko ystävien menettämisestä, luokkayhteisöön kuulumattomuuden tunne ja luottamuksen puute vertaisiin. Kiusatuksi joutuminen on myös suoraan yhteydessä yleiseen ahdistuneisuuteen, sosiaaliseen ahdistuneisuuteen, huonoon itsetuntoon ja kielteiseen minäkuvaan, yksinäisyyteen, itsetuhoajatuksiin ja masentuneisuuteen.”

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt sosiaali- ja terveyslautakunnalta lausuntoa kaupunginhallitukselle valtuutettu Mari Rantasen toivomusponnesta koskien Etelä-Karjalan mallin käyttöönottoa Helsingissä. Lausuntoa on

17.08.2021

Asia/13

---

pyydetty 30.9.2021 mennessä. Toivomusponteen on pyydetty lausuntoa myös kasvatus- ja koulutuslautakunnalta.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Saila Nummikoski, lastensuojelun johtaja, puhelin: 310 43439
saila.nummikoski(a)hel.fi
Mika Porvari, toiminnansuunnittelija, puhelin: 040 3341703
mika.porvari(a)hel.fi

Liitteet

1 Rantanen Mari, toivomusponsi, Kvsto 21.4.2021 asia 5

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano